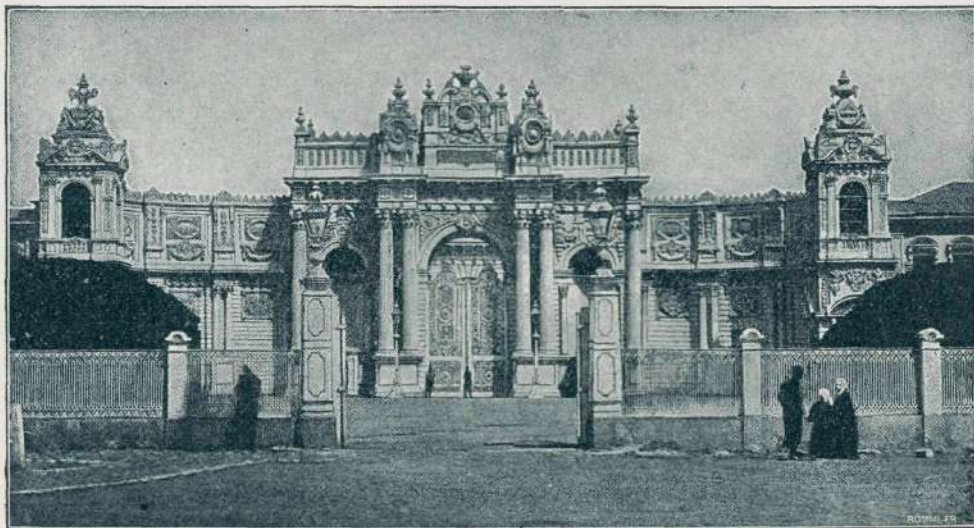

Carigrad: Glavni vhod v sultanov grad Dolmabagčé.

Od Save do Bospora.

Potopisni spomini. — Napisal **Ivan Knific.**

(Dalje.)

XXVI.

Zelo zanimiv je izprehod okrog mestnega zidovja carigradskega. Da stvar bolj umemo, prebrskajmo v naglici zgodovino mesta Carigrada.

Tam, kjer stoji zidovje serajske palače, so l. 658. pred Kr. naselniki iz Megar ustanovili malo mestoce. Vodil jih je baje Byzas; odtod staro ime Byzantion. Carigrad je torej nekako 100 let mlajši nego njegov tekmeč ob Tiberi. Perzijski kralj Darij si je osvojil mesto, ko je peljal svojo vojsko čez Bospor. Pozneje so se za mesto ob Zlatem rogu pulili Atenci in Špartanci. Oblegali so mesto vojskovodji: Pavzanija, Alkibiad, Kimon, Lizander ter Filip, kralj makedonski, dokler v poznejšem času Rimljani mesta niso razdejali skoraj docela.

Nova doba se je pričela za Carigrad, ko je Cesar Konstantin prenesel semkaj svoj vladarski prestol. Cesar je pozidal in razširil mesto; palač, kopališč, spomenikov, sploh vsega, kar potrebuje prestolno mesto, je bilo v Carigradu na stotine. Cesar je krstil mesto Novi Rim (Roma nova), pri-

jelo pa se ga je po cesarju ime: Constantino-polis. Senatorji so se preselili ob Bospor. Carigrad je postal prestolno mesto vzhodnorimskega ali bizantskega cesarstva.

Kolo sreče se suče neprestano. Carigrad je bil priča velikih zmagoslavij, cerkvenih zborov; pa tudi kri je premnogokrat tekla po njem. Vstaje niso bile redke: Ikono-klasti, kriva vera Fokijeva, vse to je povzročilo mnogo notranjih bojov in prepиров. Cesarji so bili nekateri mogočni, drugi zopet politične ničle, marionete. Skozi Carigrad so se vozile tudi trume križarjev.

Zaklet sovražnik Carigrajcev je bil stari benečanski dož Enrico Dandolo, najslavnejši izmed vseh vojvod mogočne srednjeveške Venecije. Ni čuda, saj so mu v Carigradu vzeli luč oči: oslepili so ga. Zato je porabil četrto križarsko vojsko in je l. 1204. podrl trohnelo bizantsko in ustanovil takozvano „latinsko“ cesarstvo, ki pa ni trajalo dolgo časa. L. 1261. je zopet Grk zasedel cesarski prestol.

Dnevi bizantskega cesarstva so bili šteti. Iz daljnega vzhoda so pridrli divji Turki,